SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 16. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 17 Oktober 1899. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 19:e Årg.

Henri Marteau.

Tre år hafva förflutit sedan Henri Marteau senast konserterade i vårt land. Sedan dess har han med sitt konstnärsskap eröfrat östra Europa och stadgadt sitt rykte som en bland nutidens förnämsta violinvirtuoser. Då den utmärkte konstnären innan kort åter kommer att låta höra sig här i vår hufvudstad, ha vi ej velat underlåta att erinra om hans artistlif, sådant det till närvarande stund är oss i sina hufvudmoment bekant.

Henri Marteaus första konserterande här i Stockholm ha vi i friskt minne; det inträffade också ej längre tillbaka än för fem år sedan. Den 20-årige franske violininisten var då alldeles okänd här och för öfrigt föga bekant i vår världsdel; däremot hade han året förut i Amerika, dit han begaf sig efter afslutade konservatoriestudier i Paris, gjort ovanlig lycka och genom sitt behagliga, artistiska spel där blifvit kallad »violinens Paderewski», betecknande nog i betraktande af det favoritskap denne pianovirtuos där åtnjuter. I september år 1894 väckte Marteau stor uppmärksamhet på en matiné i Köpenhamn, där han under sommaren hvilade ut å Skodsborg efter sin ansträngande Amerika-turné och vann stora sympatier både som människa och konstnär. Till Köpenhamn komma ofta nog utlandets virtuoser af första rangen för att gifva egna konserter eller kallade att biträda vid sådana af Musikföreningen etc. Öfver sundet till oss våga sig endast ett fåtal, och det kan ej heller förvåna, då stora artister, som här låtit höra sig, lemna oss, besvikna på ett erkännande och en uppmuntran, som öfverallt annars kommit dem till del. Vestigia terrent. Andra storheter våga ej följa dem efter. Henri Marteau har dock ingenting att frukta. Han har redan rotfäst sig som en favorit hos vår musikaliska publik, alltsedan han den 20 okt. 1894 lät första gången höra sig här å en af kgl. operans symfonikonserter med Brahms' violinkonsert m. m. och sedan med stegradt bifall konserterade ännu ett par gånger här samma höst. Också återvände konstnären till oss ett par år därefter, väckande ej mindre hänförelse med sitt spel än förut. Han började då i vårt land jämte sin här förut bekante landsman Paul Viardot uppträda i Göteborg på ett par af D:r Karl Valentin anordnade symfonikonserter. 1896 i början af november gåfvo de franska violinisterna 3 konserter här i Musikaliska akademien, biträdda af d:r Valentin, och denna trio företog sedan i landsorten en framgångsrik turné, som den 2 dec. afslöts i Lund efter gifvande af 23 konserter under densamma. Henri Marteau måste sedan begifva sig till Paris, engagerad att spela å de ansedda Lamoureux-konserterna därstädes.

I början af 1898 finna vi Henri Marteau på nytt gästa Amerika. På 3:e konserten af Philharmonic Society i Newyork d. 8 jan. var det han som å den skördade lejonparten af bifallet med Dvoráks A-moll-konsert och Saint-Saëns Rondo-capriccioso. Likasom här med Viardot förenade han sig där med den berömde violinisten Eugen Ysaye, och de båda konstnärerna gjorde nu en lysande turné i Amerika, hvarifrån de om våren samma år återvände till Paris.

Henri Marteau.

Marteau lät sedan höra sig där på Lamoureuxs och Colonnes konserter, i provinsstäderna och i Schweiz samt firade öfverallt triumfer.

Säsongen 1898—99 tillbragte konstnären i Ryssland, där hans framgång allmänt erkändes af pressen. Han spelade här ej mindre än sju gånger i Petersburg, 6 gånger i Warschau och besökte äfven andra större städer flera gånger. I våras begaf han sig till Rumänien, där nya triumfer väntade honom, och hvarest den konstälskande drottning Elisabeth (Carmen Sylva) mycket hedrade honom. Nästan dagligen under flere veckor fick han i kungliga palatset göra musik tillsammans med drottningen, som är skicklig pianist och utmärkt musikkännare, såsom bekant. Henri

Marteau fortsatte sedan sin resa till Konstantinopel, där han gaf ett par konserter och dekorerades af sultanen. Äfven från Rumänien medförde han en dekoration och erhöll i februari detta år af franska regeringen »les palmes académiques.»

Henri Marteau är född i Reims d. 31 mars 1874 af mycket musikaliska föräldrar och röjde tidigt anlag för musik. Han studerade violinspelet för Bunzli, elev af Molique och sedan för Léonard i Paris samt antogs som elev vid Pariserkonservatoriet, där han vid slutuppvisningen 1892 erhöll första priset. Såsom »underbarn» hade han redan 1886 låtit höra sig i Berlin och Leipzig och spelade 1887 i Wien Max Bruchs första violinkonsert. Året därpå uppträdde han med stor framgång i England, där engagerad af den framstående orkesterdirigenten Hans Richter. Den sista december 1892 reste den unge Marteau öfver till Amerika, där han från 12 jan. 1893 till 6 juni 1894 gaf 150 konserter. Vi hänvisa för öfrigt till de biografiska uppsatser om konstnären, hvilka förekommo i Svensk Musiktidning n:o 17 årg. 1894 och n:o 17 årg. 1896. Herr Marteau, som vid detta besök hos oss åtföljes och assisteras af en fransk pianist, mr. Gabriel Grovlez, kommer helt visst att här fira samma triumfer som förr genom ett konstnärsskap, som säkert utvecklats ännu mer sedan han sist gästade oss.

Om violinmusiken och dess mästare

af *Moritz v. Kaiserfeld.*

Orgeln kallas vanligen för instrumenternas konung emedan den i sig innefattar alla sådanas ljuduttryck. Men denna benämning har äfven med rätta tilldelats violinen, som med sin skära klang står närmast den mänskliga stämman. Schumann kallar violinen »fruntimmersrösten i orkestern». Den allt för tidigt förgätne uppfinnaren af detta härliga instrument, Caspar Tieffenbrucker, i Italien kallad Duiffobruggar, har på sargen till en 1517 förfärdigad violin anbringat följande inskrift: »Viva fui in sylvis, dum visi tacui, mortua dulce cano», i öfversättning så lydande: »Lefvande var jag i skogarne, då jag lefde teg jag, som död sjunger jag ljufligt.»

I fråga om den äldre violinmusiken är ej vår mening att gå tillbaka till tiden för violinens uppfinning. Vi begynna med de gamla italienska violinvirtuoserna och komponisterna i 17:e och 18:e århundradet. Ferd. David, den forne konsertmästaren i Leipzig har inlagt stor förtjänst i bearbetning och utgifvande af berömda mästares verk från den tiden. Under titeln »Die hohe Schule des violinspiels» utsände han, med sorgfälligt urval, 18 värdefulla sonater, hvilka utan hans samlingsflit och konstnärliga spaningsförmåga torde ha hemfallit åt glömskan. Denna samling är särskildt för violinspelaren intressant, emedan den gifver en åskådlig bild af den redan då högt utbildade violintekniken; ingen dugtig violinist bör underlåta att göra bekantskap med dessa stycken. Några af dem ägna sig förträffligt till offentligt föredrag. Sonatformen, polyfonien är ej så utvecklad, som hos Bach, modulation och harmoni röra sig ännu inom trånga gränser, en torr stil, påminnande om stångpiskans och perukens tid, framträder i några Giguer och Ciaconer. De utgifna sonaterna, tillhörande violinspelets högre skola, äro af Biber, Corelli, Porpora, Vivaldi, Leclair, Nardini, Veracini, Tartini, Vitali, Locatelli och Geminiani; 3 sonater sakna namnet på komponisten. En kort redogörelse för de mest betydande sonaterna må här följa.

Af den berömde Corelli, kallad »violinens Orfevs» och »fursten bland alla tonkonstnärer», hvars kompositioner till och med S. Bach tagit till mönster för sina egna violinkompositioner, har upptagits variationerna »Folies d'Espagne». Mycket vackra äro sonaterna af Leclair; bland denne mästares 48 sonater har David utvalt 2. Den ena i C moll, kallad »Le tombeau», har, såsom namnet antyder, en dyster karaktär. Kanske uttrycker den en aning om tonsättarens tragiska öde (Leclair föll för mördarehand i Paris 1764). Gripande smärta uttalar sig i andra satsens, gavotte. Den andra sonaten i G dur innehåller ett rörande Largo, en from bön i den parallella molltonarten, hvarpå följer en Ciacona med ett lefnadsfriskt tema.

Florentinaren Veracini, som med sitt grandiosa violinspel till och med lär ha slagit den berömde Tartini ur brädet och med sin kraftfulla klara ton i den största lokal genomträngde den starkaste orkester, är representerad genom en sonat i E moll, som hör till prydnaderna i denna samling. Sonaten af Locatelli, en af Corellis lärjungar, begynner med ett stortänkt Largo i D moll såsom inledning till en Allemanda, på hvilken följer ett känslofullt Adagio (C moll). Af gamla mästare förekomma i edition Peters 2 sonater af Nardini, 3 af Tartini, 2 af F. W. Rust och 6 af Händel. Nardini, Tartinis förnämsta lärjunge, karaktäriseras af Christ. Schubert (musikestetiker 1739—91) på följande sätt: »känslofullheten i hans föredrag låter sig omöjligt beskrifvas; hvarje komma förefaller som en kärleksförklaring. Man har sett furstar, kalla som is, gråta när han spelade ett adagio, och han fällde själf ofta tårar på instrumentet under det han spelade. Han staccaterade ganska långsamt, och hvarje not tycktes vara en blodsdroppe, som föll ifrån den känslofullaste själ — —.» Hans kompositioner visa ej detta melankoliska väsen, snarare en glad sinnlighet, så ock de båda ofvan nämnda sonaterna, af hvilka den första begynner med ett adagio i B dur, frossande i sentimentalitet.

Från den som komponist, lärare och virtuos lika berömde Tartini, hvilkens kompositioner sägas vara legio, här flyter den ofta spelade »Djäfvulssonaten» och den lika sköna systersonaten i samma tonart (G moll). D moll-sonaten af F. W. Rust är egentligen att beteckna såsom en suite. Den begynner med ett gripande inlednings-grave, hvilket efterföljes af en fuga, som i ståtlighet närmar sig de Bach'ska. Man har svårt att förstå, hvarför icke virtuoser spela detta till konsertföredrag särdeles lämpliga stycke, i hvars Giguer svåra virtuoskonststycken äro förenade med ädel musik.

Den tyske Händel stod helt och hållet under den italienska konstens då härskande inflytelse. Af hans 6 violinsonater är den första i A dur mest berömd och bekant; men icke mindre värde äger den andra i G moll, hvarå ett tvådeladt koralartadt Adagio om 8 takter förekommer; enkelt och allvarligt, med den lyriska poesiens trollkraft, klingar det såsom bönen från en from resignerad själ. En likadan rörande stämning finna vi i tredje, fjärde och femte sonaternas Largo. Man kan med skäl kalla Händel för den kvinnlige Bach. Det Bach'ska moll är mäktigt och tungt, hans allvar bär ofta ett drag af sträfhet och hårdhet; hos Händel däremot breder sig öfver allvar och sorg, klagan och smärta en fläkt af behag — en solstråle genombryter nästan alltid de mörka molnen. (Forts.)

Något om komponerande i nutiden

Af *S. Jadassohn.*

Den bekante, snart sjuttioårige läraren vid Leipzig-konservatoriet, tonsättaren och teoretikern prof. S. Jadassohn har i en längre uppsats i Neue Musik-Zeitung med titel »Musikalische Bildung» yttrat sig om tonkonsten och dess utöfvare. Af den i många delar intressanta artikeln tillåta vi oss här anföra slutet, hvari han yttrat sig som följer.

Nya uttryckssätt, nya former; det är dagens lösen. Säkerligen bemödar sig väl hvarje finkänslig auktor att i

valdt språk uttrycka hvad han har att säga. En sökt, förkonstlad stil bör däremot undvikas. Språkets uttryck skall motsvara verkets innehåll. Man kan uttrycka sig behagligt och vackert äfven på naturligt och enkelt sätt; något banalt och trivialt bör hvarken till innehåll eller framställning förekomma i några poetiska eller musikaliska verk med högre sträfvan.

Nu har hvarje tid sitt särskilda uttryckssätt och tonspråket förändrar sig mycket fortare än tal- och skriftspråket. Bach, Händel, Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, Weber, Mendelssohn, Schumann, Wagner, alla dessa tala till oss med olika uttryckssätt, i skilda former, allt efter hvars och ens egendomlighet, allt efter den tid, hvari de lefde; vi se i dessa mästares verk de eviga lagarna för det sköna och ädla förkroppsligade i konsten. Dessa lagar finna vi till viss del af vår »modärna tonkonst» åsidosatta, missförstådda och öfverträdda endast och allenast af begäret att synas ny och säregen. Det komponeras sånger i hvilka det öfver höfvan rikt utrustade ackompanjemanget skall återspegla diktens stämning, medan sångstämman har att melodilöst och entonigt deklamera textorden. I orkesterkompositioner, som uppföras på konserter af högre ordning, få vi höra en öfverlastad instrumentation, som ej förmår dölja bristen på melodisk uppfinning och organisk byggnad. Allt synes beräknadt på rent yttre verkan.

Burleska och barocka smaklösheter kunna vi ej anse för genialitet; det osunda sträfvandet att jämt och med all makt uttrycka sig på ett särskildt märkvärdigt sätt kunna vi ej betrakta såsom en naturlig och behaglig egendomlighet. Att vilja visa originalitet i ytterligheter anser vi dåraktigt, osköna besynnerligheter kunna ej väcka vårt deltagande utan såra endast vår estetiska känsla.

Våra stora mästares bildnings- och utvecklingsgång visar oss att de till en början gingo i sina föregångares fotspår, att de funno i dem sina förebilder och sökte medvetet eller omedvetet att följa och efterbilda dem. Något särskildt för dem egendomligt finner man nästan aldrig i de första verken af en tonsättare, ej en gång hos de största snillen. Allt reproducerande i musik är ju i viss mån ett slags produktion. Men vi kunna äfven godt omvända satsen och säga att allt producerande är ett reproducerande. Vi kunna visserligen ej afgöra i hvilket förhållande förmågan att i sig upptaga musik, af den mottaga intryck och af den gripas, står till uppväckande af skaparkraft, till lifvande och stärkande af densamma, men mottagandet af musikaliska intryck föregå dock i alla händelser det egna skapandet. Allt komponerande är därför att betrakta som ett ombildande af något förut hördt, hvilket efter en persons individualitet och begåfning, efter de väckelser han genom tid och rum erhållit, efter hans musikaliska och öfriga bildning samt poetiska anlag yttrar sig på ett mer eller mindre intressant sätt.

Vid denna process gäller icke att åtskilja i hvad grad, beträffande den ena eller andra skapelsen, en sådan är ett rent fantasiens spel eller ett öfvadt konstförstånd mer eller mindre kommit fantasien till hjälp. Mindre kompositioner, såsom sånger och kortare stycken, uppfinnas lätt och utan möda i lyckligare ögonblick; i fråga om större, mera utförliga satser och verk, komma väl de väsentligaste tema, de melodiska hufvuddragen i det hela dels till auktorn »oombedda, opåkallade som en ren lycka», dels inträffa de vid någon särskild eggelse, men den ordnade framställningen, konstruktionen och utarbetandet af verket kräfver väl med nödvändighet medverkan af den konstnärliga intelligensen. Hvar nu fantasiens egentliga omedvetna skapande upphör och konstförståndet träder in med sitt bistånd, det kan svårligen med noggrannhet bestämmas. Båda faktorerna verka väl mest gemensamt.

Betrakta vi raden af någon större mästares verk, så skola vi finna, att hans egendomlighet först småningom utbildat sig. Beethovens tre stråkkvartetter op. 59 visar oss en helt annan karaktär än de sex föregående i op. 18; hans första sonater innehålla helt andra drag än »Sonata appassionata», Hammerklavier-sonaten» op. 106 eller sonaten i C moll op. 111. Tydligast se vi skilnaden mellan första pianokonserten i C dur och den i Ess dur, mellan den första symfonien och de senare symfonierna. Dylikt utbildande af den egendomliga karaktären se vi hos andra mästare, hos de stora heroerna liksom hos andra komponister af framstående talang; de åstadkomma först något ordinärt och framskrida sedan till något extraordinärt. Enkla, naiva, trogna och sanna visa de sig i begynnelsen, de vilja endast skapa det sköna. Detta är deras enda, första mål och det måste i alla tider vara det första målet för en hvar allvarlig konstnär.

Den sjukliga önskan, det äregiriga begäret att åstadkomma något utomordentligt, att öfverbjuda allt som hittills existerar, framträder i vissa symfonier och symfoniska dikter, hvilka hafva en ovanlig instrumental apparat och uttänjas på ett sätt, som öfverskrider formen för de klassiska verken. Man skrifver konserter, hvilka snarare borde kallas »symfonier» med obligat soloinstrument, hvilket knappast kommer att göra den verkan det borde i en konsert för detsamma, liksom man skrifver sånger, i hvilka sångstämman får stå tillbaka och utgöra en bisak till det mycket komplicerande ackompanjemanget, hvilket på ett arrogant sätt tränger sig fram som tonmålande hufvudparti.

Såsom ett märkligt tidens tecken måste vi betrakta den ovanliga kompositionsverksamheten på operans och operettens område. Man skrifver operor i alla möjliga stilar från de arkaistiska till de veristiska och hyperromatiska af nyaste skolan; vi höra operetter i simplaste varietéton men äfven sådana som skola föreställa opéra comique. Endast få af dessa för scenen skrifna kompositioner kunna längre tid hålla sig uppe på spellistan; de flesta försvinna efter att ha gifvits ett par gånger.

Däremot se vi den andliga och instrumentala husmusiken mindre odlad än i forna tider. Det komponeras jämförelsevis ringa kyrkomusik, likaså hör framträdandet af en pianokonsert till sällsyntheterna. Bättre är det ställdt med kammar- och konsertmusiken, på hvilket område i nyaste tid åtskilligt vackert framträdt.

Vi hafva här påpekat missriktningar och öfverdrifter i vissa fall rörande konstodlingen. Därmed påstå vi ingalunda att ett förfall, ett sjunkande äger rum i fråga om tonkonsten. Okonstnärliga experiment i ett och annat skall ej utöfva ett fortgående störande inflytande på konsten. Principerna för sann konst äro af oförgänglig natur.

Gåfvor till Musikhistoriskt Museum i Stockholm.

Sedan vår senaste redogörelse för de gåfvor som tillfallit detta museum ha ytterligare nedanstående blifvit skänkta till detsamma. Det skall säkerligen intressera våra läsare att veta af hvilka föremål museets samlingar bestå, på samma gång som det borde intressera litet hvar att medverka till deras förökande genom för detsamma lämpliga gåfvor. Vi ha nu att nämna följande gifvare och deras bidrag.

Carl Claudius, grosshandlare, Malmö: (ytterligare) Octav-spinett af Joannes Carcassi (1698), i flygelform, 75 cent. långt (längs efter klaviaturen) 14 cent. högt, omfattande $3^1/_2$ oktaver med konstnärligt måladt lock; — basluta, s. k. archiliuto, fr. 1600-talet, en mycket lång och sällsynt samt till form elegant luta (175 cent.); — klarinett; fagott från början af detta århundrade; psalmodikon (ny men ovanlig konstruktion); klockspel, för orkester, i lyraform; mandola sign. »Wendelin Lux in Wien»; bayersk cittra, liggande, från århund:s början; kinesiskt stränginstrument; kopia af en Kithara från 8:de århundradet.

C. H. Rundgren, biskop, Karlstad, flöjt af ebenholz fr. århundr:s början;

Julia Bagge, fru, Stockholm: 3 fragment af notskrifter på pergament (ett hörande till ett graduale, två till ett antiphonarium, från senare delen af medeltiden).

Jonas Alströmer, baron, Alingsås och Östad: clavichord, sign. »Pehr Lindholm, Stockholm, 1787» (tillhört gifvarens farfader, son af Patrik Alströmer, ansedd för K. Musikaliska akademiens egentliga stiftare).

Bengt Dahlgrens aktiebolag (musikinstrumenthandel) genom dispon. P. A. Hellhoff: luta, sign. »Du... Paris 1672».

Geskel Saloman, professor, Stockholm: guitarra, sign. »Gennaro Fabricatore Anno 1820 Napoli», samt ett af gifvaren i tusch och blyerts ritadt porträtt af tonsättaren Otto Lindblad med dennes namnteckning och första takterna af hans bekanta sång »sätt maskinen i gång, hrr kapten!»

Wilhelmina Wistrand, Stockh., fru: guitarr, sign. »Nach dem Modell des Luige Leigmanz von J. A. Stauffer in Wien», samt 10 volymer äldre tryckta eller handskrifna musikalier (förut tillhör. gifvarinnans man, medicinalrådet Aug. Timoleon Wistrand).

Theodor Winborg fabrikör, Sthlm.: violin, mungiga, signalhorn.

Aug. Söderlund, handlande, Mörlunda: Spikharpa.

Alfr. Hedin, Sthlm: namnsdagshyllning, tillägnad premieraktören Svante Hedin af Daniel Hwasser, med musik (sångtrio) af Jacopo Foroni; vers och musik i originalhandskrifter.

Lilly Bäckström, f. v. Ehrenclou, fru, Stockholm: medalj öfver Jenny Lind af C. G. Qvarnström, (gipsafgjutning).

S. A. Hedlund, redaktör, Göteborg: Histoire générale de la music par F. J. Fétis, Paris 1869. 4 delar.

O. Byström, professor, Stockholm: Luthers Kirchenlieder (bearb. af O. Byström) Leipzig 1897, (finnes ej i musikhandeln) med gifvarens egenhändiga tillägnan.

Pauline Åhman, f. Landby, Stockholm: skriftlig förbindelse att samlingen efter hennes död erhåller den harpa hon under 30-årig tjänstetid vid k. hofkapellet användt.

Otto Hirsch, musikförläggare, Stockholm: egenhändigt skrifna kompositioner af tonsättarne A. F. Lindblad, G. Wennerberg, J. A. Josephson, L. Norman, A. Söderman, H. Kjerulf; notkorrektur till »Fria Fantasier» af C. J. L. Almqvist, med tonsättarens egenhändiga anteckning och namnteckning, samt en notplåt för tryckning.

Selma Uddén f. Gerle: statyett af Jenny Lind, skänkt af sångerskan till dem. Mina Crælius.

Wilhelmina Luth, Gefle, fru: clavichord, sign. Pehr Lindholm 1797.

Siegfried Salomans arfvingar: af den i somras aflidne tonsättarens tillhörigheter: en stor samling musikalier, mest utgörande hans egenhändigt skrifna kompositioner; — en större byst af hans 1879 aflidna maka, den berömda sångerskan fru Henriette Nissen-Saloman; — åtskilliga i glas och ram infattade porträtt af tonsättare och tonkonstnärer, hvaribland ett större fotografiporträtt af Christina Nilsson med egenhändig tillägnan till fru Nissen-Saloman; — Beethovens ansiktsmask i gips; — en samling bref från berömda personer inom musikvärlden, såsom från Rossini, Wagner, Liszt, Spohr, Meyerbeer, Rubinstein, Jenny Lind m. fl.

E. V. W. Haij, baron, Onsjö: mycket vacker pedalharpa i Ludvig XVI:s stil, gjord i slutet af 1700-talet af Ousineau père et fils (»luthiers de la Reine»), Paris.

Nils Personne, intendent, Stockholm: mycket sällsynt musikverk i originalhandskrift: »Kungl. Hof-Intendenten Romans Drottningholms Musique». Manuskriptet utgöres af orkesterstämmor, inb. i 6 band. (J. H. Roman, kallad »den svenska musikens fader» var född 1694 och dog 1758.)

Af onämnd gifvare: ett s. k. sybordsklavér, antagl. gjordt i Wien vid slutet af förra århundradet, med form af ett litet smakfullt sybord af mahogny i empirestil, hvarur man framdrager klaviaturen, som omfattar tre oktaver.

Museet har dessutom fått emottaga äldre musikalier, såväl tryckta som i manuskript, af bokh. *J. G. Jansson,* fil. licentiat. *A. Gertson,* musikdir. *Aug. Lund,* frök. *Ellen Ståhl,* hr *G. Carr,* konsertmästare *Lars Zetterqvist,* stationsinsp. *Ernst Berggren,* (alla i Stockholm), musikdir. *C. W. Rendahl,* Karlstad, frk. *Anna Svalander,* Jönköping, fanjunkare *A. W. Dahlström* och hr *C. G. Stern.*

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

för piano 2 händer

ANDERSSON, RICHARD: *21 Skisser.* Andra samlingen. Smärre Stycken. Op. 16. Pris 2 kronor.

SÖDERMAN, AUGUST: *Polonaise brillante.* Pr. 50 öre.

BERGMAN, TYRA: *Två Skizzer.* Tillegn. herr Gustaf Brink. — *Hambopolska,* à 50 öre.

BROSTRÖM, HILDUR: *Tattersall-Marsch.* Pr. 75 öre.

WAHLSTRÖM, NINA: *Inga Lill',* Hambopolska. Pr. 50 öre.

NORDHOLM, AD: *Tosingar.* Polka. Pr. 60 öre.

LUNDVALL, G. A. *Lifhusaren.* Marsch. P. 50 öre.

ERLAND: *Kolingens Favorit.* Rheinländer. Pr. 50 öre.

Skizzerna af Richard Andersson, den bekante pianisten och pianoläraren, utgöras till hälften af små stycken om en sida. De äro karaktärsstycken med öfverskrifter såsom Studie, Trollsländan, Canon, På ängen, Sorg, Vals etc. och äro sålunda af mycket omväxlande innehåll, i enkel men vårdad stil, intresseväckande för både äldre och yngre pianister. Att de äfven äro ämnade för elever tycks framgå däraf att styckena äro försedda med fingersättning. — Södermans »Polonaise brillante» är i melodisk- populär stil, utan svårigheter, och hör tydligen till hans första kompositioner. Tyra Bergman är ett nytt komponistnamn. De två Skizzerna af henne är små nätta stycken, icke djupgående men låta väl höra sig. De båda marscherna och dansmusiken kunna i sitt slag rekommenderas såsom innehållande mindre trivial musik än dansmusiken i allmänhet. »Kolingens favorit» är försedd med en lustig, verkligt artistisk vignett, föreställande en »koling» och en positivspelare.

Litteratur.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn, har utgifvit:

Illustreret Musikhistorie. En Fremstilling for Nordiske Læsere af Hortense Panum og William Behrend. 23:e Levering. Pris 1 krone.

Kyrkosången. Sällskapet kyrkosångens Vänners Årsskrift, utg. af G. T. Lundblad (Centralkommitténs sekreterare). N:o 3 Juli—September 1899.

I 23 häftet af »Illustreret Musikhistorie» fortsättes Schuberts biografi i sjunde kapitlet, som äfven handlar om ballad-komponisten Carl Loewe. Åttonde kapitlet innehåller: Den franske opera-comique. — Under den store revolutionen. — Marseillaisen. — Dalayrac. — Gossec. — Méhul. — Cherubini. — Isouard. — Boieldieu. — Den store opera efter Gluck — Under revolutionen og kejsardömmet — Napoleon og operaen. — Lesueur og Spontini. Illustrationer i häftet utgöras af Schuberts notskrift (»Erlkönig» i sitt första skick), Ungdomsbild af Schubert (efter Schwind), Moritz von Schwind (ungdomsskizz), 2 porträtter af Schubert, Schuberts handskrift och en del af sången »Du liebst mich nicht» en teckning af Schwind, visande Schubert och hans vänner på en landtlig utflykt, Grillparzer (skiss af Schwind), porträtter af Carl Loewe, Dalayrac, Gossec, Méhul, Cherubini, Isouard, Boieldieu, Elleviou i »Johan af Paris» och M:me Gavaudan vidare en vy af operabyggningen vid Rue Feydeau (omkr. 1800), notillustrationer: Marseillaisen (originalform) och en Romans ur »Joconde».

Kyrkosångens 3:e häfte innehåller: J. V. Hultqvist †. — Från K. S. V:s verksamhetsfält. Psalmvallista (början) — Bref från Gotland — Om Preludier — Om den rytmiska koralen jämte förteckning öfver lättare rytm. koralmelodier — Ett gif akt för de tjänstförrättande vid gudstjänsten — Tillkännagifvande.

Gertrud Elisabeth Mara.

Ett märkligt konstnärslif.

Nu vände sig fadren till *Hiller* i Leipzig. Denne hade nyligen inrättat en anstalt för veckokonserter, den han själf förestod såsom direktör. Gertruds fader bad honom att låta henne uppträda där och bidraga till att göra henne bekant. Hiller, beredvillig och hjälpsam, lät far och dotter komma till Leipzig, där de inträffade år 1766. Hiller hörde, pröfvade, hörde åter; den utmärkta talenten uppfattade han genast, och äfven hennes tryckande beroende af den hederlige men knarrige fadern undgick honom icke. Han visste råd för båda delarna. Till en början införde han sångerskan hos tonkonstens vänner och därefter hos den större publiken. Hon fann allmänt bifall. Han gaf henne nu plats som sångerska vid konserterna med betydande fördelar, tog henne hem till sig och träffade med fadern en öfverenskommelse, som tillförsäkrade honom, så länge han lefde, en del af Gertruds inkomster.

Sedan Hiller sålunda sörjt för hennes yttre ställning, så sörjde han ännu mera för hennes inre. Han gjorde henne först reda för henne själf. »Du är en sångerska med förträfflig röst och mycken skicklighet» — yttrade han till henne; »äfvenså börjar något själ och karaktär att märkas i ditt föredrag, utan att du själf vet af det. Stannar du härvid så skall det gå tämligen bra för dig så länge du är ung. Men sedan? — hör på: du äger inom dig förmåga till att blifva en stor sångerska, en sann artist, om du har en ihärdig vilja och går rätta vägen. Är du det en gång, så står dig världen öppen, och det icke blott för dina få ungdomsår. Det ställe, där sångerskan vinner sina största effekter — teatern — är väl icke tillsluten för dig; men svårligen skall du där finna din rätta plats. Du äger icke skönhet; hvad som på teatern gör effekt, är främmande för dig; äfven din kropp och dess hållning är ej i ringaste mån utbildad. Nu skulle man väl gärna hjälpa efter detta; men hos en sjuttonårig flicka är det nästan för sent, för att kunna åstadkomma något synnerligt i den vägen. Du bör bli en konsert- och kammarsångerska; men på en sådan gör man de största anspråken, och det med rätta, emedan åhörarens uppmärksamhet ej afledes genom något annat och äfven den minsta småsak lätt märkes. Därtill fordras ganska mycket, och vägen är lång; men du kan hinna målet, och jag vill föra dig på den vägen. Du kan det, ty du visar fasthet och ihärdighet. Pappa säger att du är ett litet tjurhufvud; godt, men använd det till ditt bästa!» — — Gertrud förstod honom, fattade sitt beslut, lofvade och höll.

Hillers undervisning, som hon nu åtnjöt, var på en gång den mest enkla, naturliga och ändamålsenliga. I afseende på själfva sången tillgick den sålunda: hon måste hvarje morgon tidigt, utan undantag, sjunga skalan, med fullt bröst, genom hela sitt tonomfång, med fullkomligt ren intonation och alla modifikationer, från det starkaste till det svagaste. Därigenom vidgades och stadgades ej blott hennes organer, utan ock själfva tonerna, så att alla, från den lägsta till den högsta, fullkomligen egaliserades, och en hvar tillika omsider blef så ren, att en vacklande, olika eller orent intonerad ton syntes henne omöjlig att frambringa. Därpå lärde han henne ett tydligt och välljudande uttal; i början blotta vokaler, sedan hela ord. I harmoniläran bibringade han henne så myket, att hon genast märkte hvarje oregelmässighet, och därigenom framdeles kunde fritt öfverlämna sig åt ögonblickets ingifvelser, utan att råka på afvägar. Genom en ung musikus lät han henne lära så mycket klaverspel att hon själf kunde ackompagnera sig. När Hiller med henne instuderade större sångstycken, hvarmed hon skulle offentligen uppträda, så förklarade han henne först meningen af texten och musiken, samt tillhöll henne i början till att föredraga allting med bokstaflig trohet; men sedan öfverlämnade han uppfattandet af uttrycket och nyanserna åt henne själf, och meddelade råd endast på anmodan. Hade åter stycket offentligen föredragits, så underlät han aldrig vid den lilla tarfliga aftonmåltiden att för henne analysera såväl hvad som hade lyckats, som det hvilket ej alldeles gått efter önskan. Allt detta verkade, i förening med Gertruds själsgåfvor och flit, de mest förvånande resultater. Hvad fliten beträffar, så sjöng hon opåmint fem, sex timmar om dagen, och om något ej gick efter önskan, voro det än så obetydligt, så lämnade hon det ej förr än det fullkomligt lyckades. Men allt annat, hvad Hiller och hans vänner sökte att i allmän bildningsväg bibringa henne, gick så klent som möjligt — med undantag af det nödvändigaste i några nyare språk. »Plåga mig inte», sade hon; »jag vill bli en sångerska och ingenting eljes. Hvad behöfver jag något annat? och skulle jag någonsin behöfva något, så kommer det nog af sig själf.»

På detta sätt blef Gertruds vistande i Leipzig, uti Hillers hus (från 1766 till 1771) afgörande för hennes framtid. Hon fann här tillfälle att under sin mästares ledning höra och studera de bästa verk, som tonkonsten kunde på den tiden uppvisa, synnerligast i afseende på kyrko- och konsert-musik; detta lyftade, bildade hennes ande och förädlade hennes smak. Det var förnämligast Hasses, Grauns, Bendas, Jomellis och Pergoleses verk, som hon här noga lärde känna, och med hvilka hon uppträdde; men äfven Durante, Sacchini, Porpora, Caldara m. fl. blefvo henne ej främmande. Den mera sentimentale Pergolese älskade hon ej särdeles, Hasse däremot mest, emedan denne mästare anlade sina arier, duetter m. m. i en ädel och storartad men mycket enkel stil, med ännu enklare ackompagnement, och sålunda lämnade sångare med talent ett vidsträckt fält till egen bearbetning. Detta begagnade Gertrud, sedan den egna uppfinningen började utveckla sig hos henne, under sin mästares ledning på det förträffligaste. Sålunda har man efter hand hört henne offentligen föredraga Hasses största arier sju till åtta gånger, med repriser efter den tidens bruk, och likväl hörde man aldrig detsamma, aldrig repeterade hon sig, liksom hon i sina ornamenter aldrig aflägsnade sig från styckets stil och uttryck. I sistnämnda hänseende blef gubben Hiller ännu i sina sista lefnadsår högligen förbittrad, när han hörde sådant försökas af andra sångerskor.

Sångorganer, af sådan art som vår Gertruds, förlänar ödet högst sällan, och ej förr än långt senare hörde man åter ett dylikt, fastän i långt mindre tonomfång, näml. hos Mad. *Catalani.* Utan den ringaste skärpa, var Gertruds röst så stark och full, att den genomträngde den starkaste kör med trumpeter och pukor. Från denna styrka kunde hon genom alla mellangrader nedstiga till en så bortdöende men likväl så tydlig ton, att de ackompagnerande ej mera kunde finna en ton, som icke öfverröstade hennes. Jämte denna förmåga behärskade hon det vidsträckta omfånget från ostrukna G till trestrukna E. Alla svårigheter, dem hon kunde upptänka, öfvade hon i ensamhet, till dess hon med lekande lätthet kunde frambringa dem, och hvad hon icke själf kunde påhitta, det tog hon ur instrumentalsolos, som hon i Leipzig hade tillfälle att höra; och det som bäst lyckats virtuoserna, det eftergjorde hon med sin sång, tills det äfven för henne fullkomligt lyckades. (Forts.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Okt. 1, 16 Mozart: *Don Juan* (Don Octavio: hr Malm. deb.). — 2, 16, 14 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frkn. Thulin, Hallgren; Zephoris, Mossul, Kadoor, Piffear, Zizel: hrr Ödmann, Lundqvist, Sellergren, Adami, Grafström). — 4, 8 Wagner: *Den flygande holländaren* (Senta: fru Lindberg, frök. Nordin; Holländaren: hr Forsell; Daland: hrr Elmblad, Sellergren; Erik: hrr Ödmann, Bratbost). — 5, 12 Hallén: *Valdemarsskatten.* — 7 *1:a symfonikonserten.* 1 Tschaikowsky: Symphonie pathétique N:o 6, H-moll, op. 74; 2 Joh. Svendsen: Carneval i Paris; 3 Wagner: »Siegfrieds död» ur musikdramat »Götterdämmerung»; 4 Mozart: Symfoni N:o 2, G-moll. — 9 Mozart: *Figaros bröllop.* — 11 Bizet: *Carmen* (Michaela: fru Alma Boman, 2:a debut). — 13 v. Flotow: *Martha.* — 15 Gluck: *Orfevs;* Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Hallgren).

Vasa-teatern. Okt. 1—16 Millöcker: *Tiggarstudenten.* — 8, 15 *Vermländingarne* (matinée).

Vetenskapsakademien. Okt. 5. *2:a norska romansafton* af fru Dagmar Möller. — 12 Aulinska kvartettens *1:a kammarmusiksoaré.* 1. F. Weingartner: Stråkkvartett, op. 24, D-moll; 2. Fr. Berwald: Pianokvintett, op. 5, C-moll; 3. L. v. Beethoven: Stråkkvartett, op. 18 n:o 1, F-dur. — 13 *Visafton* af fru Anna Pettersson-Norrie.

Kgl. teaterns nyheter under denna månads förra hälft ha utgjorts af en debut och en symfonikonsert. I »Carmen» har nämligen fru Boman, som gjorde sin första debut under förra säsongen såsom Cherubin, framträdt i Michaelas parti och härmed, efter vårt förmenande, gjort bättre lycka. Framställningen af den enkla bondflickan var ganska behaglig, och om rösten än icke är stor, klingar den dock vackert, äfven i höjden, och skötes med omsorg. — I »Konung för en dag» har herr Ödmann återtagit den rol han förr med så stor framgång innehaft, nämligen Zephoris', hvilken länge varit anförtrodd åt herr Lemon.

Symfonikonserten, som gafs för fullsatt salong, hade ett godt program, ehuru inga nyheter förekommo å detsamma; sådana utlofvas i det program för säsongens alla symfonikonserter, hvilket i år för första gången ganska välbetänkt uppgjorts på förhand och tillkännagifvits (se musiknotiserna). Konserten inleddes med Tschaikowskys »Symphonie pathétique», senast gifven här för tre år sedan. Dess särskilda delar utgöras af: I. Adagio, Allegro ma non troppo, Andante, Allegro vivo, Andante; II. Allegro con grazia; III. Allegro molto vivace; IV. Adagio lamentoso, Moderato, Andante giusto. Redan denna innehållsförteckning häntyder på rik musikalisk omväxling i denna symfoni, hvilken däremot lider brist på organisk enhet. Första satsens högtidliga början efterföljes af en kraftig, bjärt instrumenterad orkestersats, som emellanåt afbrytes af en patetiskt melodisk sådan, påminnande om komponistens vackra opera »Jolantha». Ganska originel och underhållande är den följande satsen i femtakt. Ett gripande intryck gör det bortdöende slutet af symfonien, hvilken kan betecknas såsom komponistens svanesång. Den kom till uppförande först efter hans för sex år sedan inträffade död. Högtidligt allvar råder naturligtvis ock i Wagners präktiga sorgmarsch (vid »Siegfrieds död») i »Götterdämmerung», föregången af Svendsens spirituela »Carneval i Paris» med dess glimrande instrumentation. Mozarts klassiskt sköna G moll-symfoni afslutade konserten, som leddes med säker hand af förste hofkapellmästaren Nordqvist, hvilken allt emellanåt hade att besvara de lifliga bifallsyttringarna af publiken.

Vasateatern, som med fortfarande goda hus ger »Tiggarstudenten», har åter börjat rikta sin repertoar och kassa med »Vermländingarne» såsom matinépjes om söndagarna. »Orfeus i underjorden» kommer snart att gå öfver scenen, och i denna operett gör hr Bergström sitt inträde på denna scen.

Å Svenska teatern har Geijerstams »Stor-Klas och Lill-Klas», (med musik af Bj. Halldén, till en del efter kompositioner af Peterson-Berger) d. 4 okt. upplefvat 50:de föreställningen och gifves där fortfarande emellanåt.

»Aulinska kvartetten» började sin säsong under de bästa auspicier inför en i det närmaste fullsatt salong och med intresseväckande program, först upptagande en stråkkvartett af Felix Weingartner, ett tämligen nytt och här ej förr gifvet verk. Paul Felix Weingartner (f. 1863 i Dalmatien) blef 1891 kapellmästare vid hofteatern i Berlin och är mycket ansedd som dirigent samt grundlig musiker, såsom han visat genom sina operor, hvaraf den nyaste, »Genesius», gått öfver några scener i Tyskland. Hans här ifrågavarande stråkkvartett är också ett dugtigt, lärdt arbete, dock ganska ojämt, visande, såsom i första satsen, en melodisk uppfinning, som påminner om de gamla klassikernas, vid sidan af nästan stötande hårdheter. Bäst föreföllo de sista satserna, ett lifligt scherzo med en väl funnen musette och till sist ett tema med variationer, rätt underhållande och slutande med en lärd fuga. Programmets mellannummer, Franz Berwalds ytterst genialiska, fröken Hilda Thegerström tillägnade, pianokvintett, fick med skäl lejonparten af bifallet för aftonen, äfven ägnadt åt det förträffliga utförandet. På Beethovens klassiska grund står Berwald med en uppfinningsrikedom som är beundransvärd. Verkligt originel träder han ej sällan fram med bizarra idéer men ock med härliga melodiska tankar, allt dock sammanväfdt af mästarehand, alltid inspireradt, aldrig »gjordt» och beräknadt som effekt eller lärdomsprof. Den välkända Beethoven-kvartetten, mästarens första stråkkvartett, afslöt värdigt soarén. Såväl före som efter densamma hälsades soarégifvarne med bifallsyttringar, hvilkas intensitet nogsamt uttryckte publikens varma tack för återupplifvande under denna säsong af Aulin-kvartettens kammarmusikkonserter.

Vi få till slut i korthet omnämna ett par sångaftnar af ganska stort intresse, fru Dagmar Möllers »2:a norska romansafton» och fru Anna Pettersson-Norries »Visafton». Både den norsk-svenska och den svensk-danska sångerskan hade lockat stor publik till vetenskapsakademien. Deras talanger hafva ock, hvar i sitt slag, gjort dem till publikens favoriter. Fru Möllers program upptog först 7 sånger af Chr. Sinding: Schifferlied, Die Bettelfrau singt . . ., Ein Weib, Löv, Ravnen han flyver . . ., I Seraillets have, Jeg havde mig en hjertens kjär, och slutligen 9 af Grieg: Blåbär-Li, Elsk, Killingdans (ur »Haugtussa»-dikten, tillägnade fru Möller), Havet, Norges fjelde, Lok (Barnlige sange) samt Rosenknoppen, Liden Kirsten, Var hilset, I damer, samt extra »Fola Blakken». Mellan dessa sångafdelningar spelade hr Stenhammar 3 pianostycken af Sinding: Allegretto (op. 24), Alla marcia (op. 25) och Serenade (op. 33) följda af ett bifall, som ledde till omspelning af det sista stycket. Fru Möllers fina, uttrycksfulla föredrag, såväl af de allvarliga Sindingska, som af de Grieg'ska i en lättare stil, framkallade upprepade bifallsyttringar och inropningar. Sålunda ägnades i lika hög grad, tillökade med de hjärtligaste skrattsalvor, åt fru Anna Pettersson-Norrie på hennes »afton». Lika behagligt som hon föredrog Lindblads »Nära», folkvisan »Jungfrun i blå skogen», den humoristiskt rörande »Mor Brita» af Peterson-Berger och den hurtige »Soldatgossen» af Pacius, lika oemotståndligt skrattretande utförde hon de lustiga sångerna, särskildt i sista afdelningen, däri »Tre käringar i en backe» med dess dramatiskt-mimiska framställning var mästerligt komisk. Mellanafdelningen utgjordes af 2 franska sånger och 2 gamla tyska folkvisor, lika talangfullt utförda. Den framförallt muntrande sista afdelningen innehöll äfven »Det var dans bort i vägen» (Fröding-Helfrid Lambert) och »Fästepiga nummra 1», »Mecklamente» (båda af F. A. Dahlgren) samt »E fin vise» (Fröding), alla tre med musik af Björn Halldén.

Musiknotiser.

Från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Abonnemangsteckningen till operaföreställningarna, hvilka äro bestämda till 30, är afslutad och abonnerade biljetter skulle utlösas senast d. 16 d:s. Onsdagar blifva fortfarande abonnemangsdagar. Vid första abonnemangsföreställningen d. 18 okt. uppföres Stenhammar opera »Tirfing».

Symfonikonserteena under säsongen 1899—1900 äro bestämda till sex och komma att äga rum å följande dagar: 7 okt. 21 nov. och 16 dec. 1899 samt 10 febr., 10 mars och 15 april 1900.

Efter den första af dessa konserter, hvilken redan ägt rum och omnämnes i dagens nummer, kommer programmet att upptaga: Vid den andra konserten: Fr. Berwald, Symfoni Ess dur; Tor Aulin, Violinkonsert C-moll; H. Alfvén, Symfoni D-dur. Vid den tredje, Beethovenkonsert: Symfoni D-dur; Pianokonsert Ess dur; Symfoni A-dur. Vid den fjärde: L. v. Beethoven, Leonoraouverture n:r 1; Violoncellkonsert; R. Wagner, Förspel till »Tristan och Isolde»; A. Bruchner, Symfoni Ess dur: Vid den femte F. Mendelssohn, Symfoni A-moll: R. Strauss, zu Eulenspiegels lustige Streiche; Fr. Liszt, Orfeus; L. v. Beethoven, Symfoni F-dur n:r 8. Vid den sjette: J. Haydn, Symfoni B-dur; A. Dvorak, Violinkonsert; L. v. Beethoven, Symfoni Ess-dur (Eroica).

Dirigenter blifva hrr Nordqvist och Stenhammar och solister hrr Stenhammar, Zetterqvist, Aulin och Bramsen (violoncell.)

Musikkonservatoriet. K. M:t har beviljat lärareu i harmoni vid det under Musikaliska akademiens inseende ställda musikkonservatoriet, förste hofkapellmästaren C. Nordqvist, tjänstledighet från lärarebefattningen i harmoni till den 1 september 1900.

Henri Marteau, den utmärkte violinvirtuosen, gifver här 3 konserter i Musikaliska akademiens stora hörsal med biträde af pianisten Gabriel Grovlez. tisdagen d. 24 okt. med tyskt program, fredagen d. 27 med skandinaviskt och söndagen den 29 (matiné) med franskt program. Biljettförsäljningen till dessa konserter ha redan börjat i Abr. Lundqvist's hofmusikhandel.

Nationalsångtäflingen. 95 täflingsinsändningar ha i förseglade konvolut inkommit till kommittén för nationalsångtäflingen. Vid konvolutens öppnande befunnos kompositionernas antal vara 115, emedan några kompositörer hade hvardera ett par olika förslag att bjuda på. Då f. d. statsrådet Wennerberg på anförda skäl afsagt sig förtroendet som prisdomare, har i hans ställe utsetts direktör Herman Berens.

August Meissner, den förtjänstfulle dirigenten i Berns etablissement, firade d. 30 sept. sitt 30-års-jubileum som dirigent därstädes. Hr Meissner var då föremål för rik och liflig hyllning, börjande med fanfarer af kapellet och dånande applådsalfvor af de till bortåt 1,300 personer uppgående åhörarne, då hr Meissner trädde fram på estraden. Att hyllningar i form af lagerkransar, blombuketter, blomsterkorgar m. m. förekommo, torde knappt behöfva nämnas. Efter konserten gåfvo herr och fru Berns supé för hr Meissner i Götiska rummen.

Fröken Sigrid Lindberg, den framstående violinisten, dotter af violinprofessorn J. Lindberg vid Musikkonservatoriet härstädes, afreste i dagarna till Helsingfors att medverka vid Filharmoniska sällskapets första konsert d. 19 d:s, då fröken Lindberg skall spela Spohrs »sångscen». Hon ämnar äfven gifva egna konserter i Finland, där hon är mycket uppburen som konstnärinna.

Från våra grannland.

Kristiania sept. 28 — okt. 13. Nationalteatern har af pjeser med musik endast gifvit »Sigurd Jorsalfar». Man har äfven börjat med symfonikonserter. Till jämförelse med prisen å biljetter vid symfonikonserterna på Kgl. teatern i Stockholm må här omnämnas desamma vid norska nationalteatern, hvilka äro följande: biljetterna å orkesterplats kosta 2 kronor, å parkett A och B, 1:a radens sida och »frontlogernas» 3 första bänkar kr. 1,50, 1:a radens öfriga platser 1 kr. 2:a radens 0,75 och »amfiteater» 0,50 kr.

Eldorado-teatern har under denna tid gifvit »Lille hertingen», »Konung för en dag» och »Jorden rundt». Den 7 okt. gaf Musikforeningen sin första konsert för säsongen under Iver Holters ledning, med pianisten Martin Knutzen som solist. Programmet var följande: 1 Joh. Svendsen: Symfoni, D dur; 2 Saint-Saëns: Pianokonsert, C moll; 3 Beethoven: Andante och variationer för stråkorkester; 4 Wagner: Förspel till »Mästersångarne». För öfrigt har Gröndahls kör gifvit en kyrkokonsert, med biträde af organisten Cappelen och hr Halfdan Rode, samt Theodora Salicath en »romansafton», biträdd af hr Sigurd Lie som ackompagnatör.

Helsingfors sept. 25 — okt. 12 Musiklifvet härstädes har hittills varit matt. Ingen teater har under denna säsong ännu bjudit på musikpjeser. Filharmoniska sällskapets första populära konsert ägde rum d. 1 okt. Dagen förut konserterades af Eva Gripenberg och Naemi Friberg med biträde af violinisten Novacek. Den 7 okt. gafs i universitetssalen konsert af Nestor-pianisten Antoine Kontski (f. 1817). En konsert har under månaden äfven gifvits af sångerskan Constance Neumann.

Köpenhamn sept. 29 — okt. 13 Kgl. teaterns repertoar af musikpjeser för nämnda tid har upptagit: »Middelalderig», »På Sicilien», »Jeannettes bröllop», »Palnatoke» (musik af P. Heise), »Carmen», »Don Juan», »En midsommarnattsdröm» samt »Orfeus och Eurydike» jämte balletterna »Ett Folksagn» och »Coppelia». Öfriga teatrar ha endast bjudit på talpjeser; konsertlifvet har ännu ej tagit sin början härstädes — Johan Svendsen och Kgl. kapellet kommer att under säsongen gifva 2 symfonikonserter (1:a d. 4 nov.) hvarvid operasångaren John Forsell kommer att biträda.

Hr Anton Hartvigsen föranstaltar under säsongen 6 soaréer med kammarmusik och pianosolo af Beethovenverk, hvarvid en analytisk förklaring af dessa förutgår deras utförande i sin helhet. Medverkande vid dessa blifva hr Emil Bruun, Axel Gade och Ludv. Holm.

Från andra land.

Paris. På Théâtre Lyrique (f. d. Renaissance-T.) uppfördes nyligen Leoncavallos »La Bohême och hälsades med starkt bifall. I de två första aktern herrskar en komisk bullrande stil, medan i den sista en tragisk, sentimal stämning är rådande. Operan lär bjuda på vackra melodiska satser och är talangfullt instrumenterad. På Opéra Comique har man tillfälle att få höra Puccinis »La vie de Bohême», så att man här kan lätt jämföra de båda operorna med samma ämne.

Leipzig. Weingartners »Genesius», opera, 3 akter (efter H. Herrigs »Geminianus), gafs första gången å Neues Theater här d. 2 okt. under komponistens ledning. Publiken mottog med stort bifall operan och komponisten, som hyllades med en lagerkrans.

Petersburg. Kejserl. ryska operans vintersäsong öppnades d. 12 sept. med Glinkas »Lifvet för Czaren», hvarvid primadonnan mad. Gorlenko-Dolina blef mycket firad.

Fru Annette Essipoff, den utmärkta pianovirtuosen, har afgått från sin proffessur vid Petersburgskonservatoriet och skall härefter endast egna sig åt privatundervisning.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastorale;*

Fr. Zierau: *Vidros;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roller,** med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE

Sturegatan 24, Stockholm.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Hrr Sångare,

som vilja tillegna sig god tonbildning och smakfullt föredrag, erhålla lektioner till moderat pris.

Närmare meddelas å denna tidnings byrå, Kungstensgatan 56, 3 tr.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Festmarsch

för piano af *Gustaf Hägg.*

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à 50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 19:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,*** *utgifves 1899 efter samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i Musikaliska ämnen,*** ***porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å posten.*

OBS! Porträtter i N:o 1: Adolf Lindblad, Carolina Östberg, N:o 2: Adelina Patti, Joh. Mazèr, N:o 3: Ch. Gregorowitsch, N:o 4: Davida Afzelius, N:o 5: Algot Lange, N:o 6: Otto Nicolai, N:o 7: Tora Hwass, N:o 8: Andreas Hallén, N:o 9: Gustaf Hägg, N:o 10: Hugo Alfvén, N:is 11 och 12: Oscar Bergström, Joh. Strauss, N:o 13: Elma Billing, Siegfried Saloman, N:o 14: Frederik Kuhlau. N:o 15: Gust. Hernikson.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm.

Mästersamuelsgatan 24.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Innehåll: Henri Marteau (med porträtt). — Om violinmusiken och dess mästare, af Moritz von Kaiserfeld. — Något om komponerande i nutiden, af S. Jadassohn. — Gåfvor till Musikhistoriskt museum i Stockholm. — Musikpressen. — Litteratur. — Gertrud Elisabeth Mara. Ett märkligt konstnärslif (forts.). — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden, från våra grannland och från andra land. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1899.